

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Nationale ombudsman
postbus 93122
2509 AC Den Haag

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Georganiseerde Criminaliteit

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Uw kenmerk
2013.0973001

Ons kenmerk
469795

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 23 januari 2014
Onderwerp reactie op aanbevelingen No Wotsbeleid

Uw brief van 5 november 2013 aan mij inzake de uitvoering van het Wotsbeleid heb ik aandachtig gelezen. U oppert daarin naar aanleiding van uw onderzoek zeven mogelijkheden voor verandering van de Wotspraktijk teneinde te voorkomen dat personen met een te kort strafrestant niet kunnen worden overgebracht. U vroeg mij daarop te reageren vóór 1 februari 2014. Met deze brief voldoe ik daar gaarne aan. Zoals de Secretaris-Generaal bij brief van 1 november 2013 (kenmerk 445838) al aangaf heeft de Tweede Kamer de kwestie van het strafrestant ook aan de orde gesteld bij gelegenheid van de behandeling van het wetsvoorstel tot goedkeuring van het wotsverdrag met Peru. Deze punten kwamen terug tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 43 van de Wots (Kamerstukken 33742). Inmiddels heb ik een nota naar aanleiding van het verslag van de Vaste Commissie voor Veiligheid en Justitie uit de Tweede Kamer uitgebracht, waarin ik onder meer een beleidswijziging ten aanzien van de bestaande praktijk heb aangekondigd. Deze is per 1 januari jongstleden ingegaan. De consequentie daarvan is dat de suggesties die u aandraagt in uw brief minder actueel zijn geworden.

1. Voorwaarden aan de voorwaardelijke invrijheidsstelling

Zoals ik reeds aan de Tweede Kamer heb uiteengezet wordt de voortgezette procedure door Nederland in toenemende mate toegepast. Dit geldt voor alle landen waarmee een bilateraal verdrag is gesloten en bij het Verdrag inzake de Overbrenging van Gevonniste Personen (Vogp) is de stand van zaken dat dit het geval is met bijna alle Europese landen, niet zijnde EU-lidstaten want in relatie tot hen geldt de Wets. Uit de overige 19 niet-Europese landen die partij zijn bij het Vogp ontvangt Nederland, met uitzondering van Australië, Panama, Venezuela en de Verenigde Staten van Amerika, nauwelijks tot geen Wotsverzoeken. Met Australië wordt de voortgezette procedure toegepast. Met Panama en Venezuela bestaat een beperkte ervaring, maar daarbij is wel gebleken dat toepassing van de omzettingsprocedure in hoge mate bijdraagt aan de weigering van de overbrenging doordat er onvoldoende strafrestant resteert. Mede tegen die achtergrond zal ik bij verzoeken uit deze landen de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging toepassen. Met betrekking tot de Verenigde Staten heb ik dat voornemen echter niet. De reden hiervoor is, dat het een feit van algemene bekendheid is dat in de Verenigde Staten sprake is van een strafklimaat waarin zeer hoge tot excessieve straffen worden opgelegd en in elk geval straffen die het Nederlandse strafmaximum te boven gaan. Dit geldt niet alleen voor drugs- maar

ook voor alle andere delicten. Meer concreet gaat het om opgelegde straffen van bijvoorbeeld 12 jaren voor hacken en 30 jaren voor het veroorzaken van een ongeval met dodelijke afloop. Het toepassen van de voortgezette procedure op straffen van dergelijke lengte zou betekenen dat deze slechts kunnen worden teruggebracht tot het Nederlandse strafmaximum voor het feit dat aan de veroordeling ten grondslag ligt met als gevolg een strafrestant van mogelijk zeer lange duur. Onder deze omstandigheden acht ik het wenselijk om in de relatie met de Verenigde Staten de omzettingsprocedure te handhaven. Dan resteren er nog 14 staten partijen bij het Vogp, waarmee nauwelijks tot geen ervaring is opgedaan. Zodoende kennen we het strafklimaat in die landen niet en kan dus niet worden voorzien tot welke effecten de voortgezette procedure zou kunnen leiden. Zolang die ervaring niet bestaat, acht ik het niet noodzakelijk om wijziging te brengen in de bestaande situatie en handhaaf ik voorshands de toepassing van de omzettingsprocedure. Het voorgaande leidt ertoe dat in Nederland *de facto* de omzettingsprocedure bij overbrenging van gevonniste personen nog slechts beperkt voorkomt. Uitzondering hierop geldt voor Nederlanders die door Nederland zijn uitgeleverd met een terugkeergarantie. Ten aanzien van hen blijft gelden dat bij terugkeer de buitenlandse straf wordt omgezet naar een straf naar Nederlandse maatstaven. Dit is vast beleid en de ratio ervan is dat betrokkene in plaats van te worden uitgeleverd door Nederland had kunnen worden vervolgd en berecht voor de feiten waarvoor hij is uitgeleverd en alsdan ook een straf naar Nederlandse maatstaven zou hebben gekregen.

Nu in het overgrote deel van de onderhavige gevallen de voortzettingprocedure toegepast zal worden, zal het strafrestant naar verwachting niet meer een probleem opleveren. Daardoor komt het stellen van voorwaarden aan de voorwaardelijke invrijheidsstelling (VI) niet meer aan de orde.

Overigens wijs ik er in dit verband op dat in nogal wat landen de VI geen automatisme is, maar geheel afhankelijk wordt gesteld van het gedrag van de gedetineerde tijdens zijn detentie. Daardoor kan het betreffende land geen VI-datum aangeven en valt evenmin ten tijde van het Wotsverzoek vast te stellen wanneer deze met een grote mate van waarschijnlijkheid zal zijn. In die gevallen wordt de gedetineerde er bij brief op gewezen dat hij ermee rekening moet houden dat na inwilliging van zijn Wotsverzoek bij de tenuitvoerlegging in Nederland de Nederlandse VI-datum zal worden gehanteerd. Dat heeft tot nu toe niet tot intrekking door de gedetineerde van zijn instemming met de overbrenging geleid. Wel hebben gedetineerden, die met hun overbrenging instemden terwijl ze toen wisten dat ze daardoor afzagen van de mogelijkheid op een eerdere voorwaardelijke invrijheidsstelling in de staat van veroordeling, na hun overbrenging in Nederland bezwaar gemaakt tegen de toepassing van de Nederlandse VI-datum. Daarop is gereageerd met hernieuwde informatie aan hen, waarbij betrokkenen ook werden herinnerd aan de brief die zij voor hun overbrenging hebben ontvangen over de toepassing van de Nederlandse VI-datum. Een en ander heeft een aantal van hen (in 2012 en 2013: 14) niet overtuigd. Zij hebben een kort geding tegen de Staat aangespannen, waarbij geëist werd dat alsnog met de buitenlandse VI-regeling rekening zou worden gehouden. In alle gevallen is de eis door de kortgedingrechter afgewezen.

2. Resocialisatie buiten het strafrechtelijk kader

Nazorg voor ex-gedetineerden valt buiten het kader van de Wots. In het kader van de Wots kunnen geen voorwaarden gesteld worden die betrekking hebben op de periode na afloop van het vonnis.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Georganiseerde Criminaliteit

Datum
2 januari 2014

Ons kenmerk
469795

3. Uitzonderingspositie in het Vogp

De zesmaandentermijn heeft als doel resocialisatie in de staat van tenuitvoerlegging te kunnen realiseren. In de praktijk maak ik, waar nodig, gebruik van de mogelijkheid van afwijking van die zes maanden door uit te gaan van een strafrestant van tenminste vier maanden. Dat is het absolute minimum waarbinnen in Nederlandse detentie aan de resocialisatie van betrokkene gestalte kan worden gegeven. Echter ondanks deze verkorting tot vier maanden komt weigering van verzoeken uit deze landen voor. Verder inkorting, bij voorbeeld naar drie maanden, is niet mogelijk zonder de doelstelling van resocialisatie te negeren. Omdat dit punt met de veranderingen ten aanzien van de toe te passen procedure minder actueel is geworden verwijs ik verder naar mijn antwoord onder punt 1.

4. Voortzetting in plaats van omzetting

Zie voor dit punt mijn uitvoerige antwoord onder punt 1.

5. VI achterwege laten

Zie voor dit punt eveneens mijn antwoord onder punt 1.

6. Hogere straf

Ook hiervoor verwijs ik naar mijn antwoord onder punt 1.

Voor de goede orde merk ik nog op dat strafoplegging in Nederland bij omzetting van een buitenlands vonnis op geen andere grond kan geschieden dan op basis van het feitencomplex zoals dat in het andere land door de rechter is vastgesteld. Het is onder geen beding toegestaan de buitenlandse straf te verlengen en dus ook niet met het oog op voldoende strafrestant.

7. Humanitaire gronden

Als een gedetineerde niet aan de criteria voldoet zoals beschreven in het verdrag, de Wots of het beleidskader wordt er niet overgebracht. De Wots is immers een penitentiair instrument gericht op resocialisatie en voorkoming van recidive. De Wots is er niet om de rechtsgang of detentieomstandigheden in een land te beoordelen of te corrigeren. Wanneer Nederlanders in het buitenland een delict begaan, draagt Nederland daar geen verantwoordelijkheid voor. Iets anders is dat op de rechtsgang en de behandeling van gedetineerden in sommige landen het een en ander aan te merken valt en dat in sommige gevallen de elementaire rechten van verdachten of gedetineerden in de knel komen. Daar heeft de minister van Buitenlandse Zaken in zijn verantwoordelijkheid voor de zorg voor Nederlandse gedetineerden in het buitenland een rol; de Wots is hier geen instrument ter correctie.

8. Termijn procedure verkorten

De lange behandelingsduur is een probleem dat bij meer landen speelt. Zoals ik heb aangekondigd tijdens het debat over het Wotsverdrag met Peru, heeft er in november 2013 in Straatburg bij de Raad van Europa een bijeenkomst plaatsgevonden ter gelegenheid van het dertigjarige bestaan van het Vogp, waarvoor experts van alle verdragspartijen bij het Vogp waren uitgenodigd. Ofschoon niet alle landen vertegenwoordigd waren, was het een zeer nuttige bijeenkomst. Het doel van de bijeenkomst was helder te krijgen hoe de toepassing van het verdrag verloopt en welke knelpunten men ervaart. Problemen met de behandelingsduur van verzoeken worden breder ervaren. De behandelingsduur in een land houdt verband met het aantal verzoeken dat men ontvangt, de inrichting van de nationale procedure - waarin landen overigens vrij

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Georganiseerde Criminaliteit

Datum
2 januari 2014

Ons kenmerk
469795

zijn - en de personele capaciteit, maar dat wil niet zeggen dat er geen verbeteringen mogelijk zijn. Zo werden door de experts verschillende suggesties gedaan, waarvan de uitvoerbaarheid al even kort besproken is, maar waaraan ook in de komende tijd zal worden gewerkt. Naast voorstellen voor versterking van het juridische kader door middel van invoering van termijnen voor de behandeling werden vooral praktische suggesties gedaan, zoals het hanteren van een vaste taal, het beperken van de vertaling van lange vonnissen tot de voor een Wotsverzoek relevante onderdelen ervan (door Nederland), het anders organiseren van het vervoer en de begeleiding, etc. Die praktische suggesties lijken van groter belang dan de versterking van het juridische kader. Niet alleen vergt verwezenlijking daarvan veel tijd, maar ook omdat nadat termijnen zijn ingevoerd er geen sanctie kan worden verbonden aan schending ervan. Bovendien schuilt de oorzaak van vertraging ook vaker in praktische details zoals hiervoor genoemd. Gerichtte aandacht daarvoor kan ook tijdwinst gaan opleveren. Een tweede manier om de behandeling van verzoeken te bespoedigen, is het verbeteren van onderlinge contacten tussen behandelaars bij de centrale autoriteiten. De Raad van Europa is voornemens om de aandacht voor het Vogp niet te laten verslappen en wil ook in het komende jaar samen met de experts concreet op zoek gaan naar verbeteringen. Het verleden heeft uitgewezen dat een soortgelijke aanpak met betrekking tot andere verdragen goede resultaten kan opleveren.

Ik kan u verzekeren dat mijn departement ook met betrekking tot de overbrenging van in het buitenland gedetineerde Nederlanders betrokken en oplossingsgericht is en maatwerk levert, al is er ook de eis om consistent en kenbaar te zijn. Vandaar het beleidskader. Nederland repatrieert relatief veel gedetineerden en heeft altijd een actief beleid tentoongespreid ten aanzien van de werking van het Vogp.

Een afschrift van deze brief stuur ik aan de Tweede Kamer, zoals ik haar heb toegezegd.

De minister van Veiligheid en Justitie,

I.W. Opstelten

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Georganiseerde Criminaliteit

Datum
2 januari 2014

Ons kenmerk
469795